

15. 6. 2018

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Soudní řízení ve Francii

Francie je významným hráčem na mezinárodním trhu zboží a služeb, a tak se interakce mezi francouzskými a zahraničními společnostmi stává poměrně běžnou a častou praxí. Není nic neobvyklého, že má být přeshraniční spor řešen francouzskými soudy. Cílem tohoto článku je představit soudní proces ve Francii se zvláštním zaměřením na přeshraniční spory.

PETERKA PARTNERS

THE CEE LAW FIRM

České společnosti mohou uzavírat kupní smlouvy či smlouvy o dílo s francouzským obchodním partnerem. Rozhodující právo a příslušnost soudů mohou být ve smlouvě dohodnuty. Pokud neexistuje žádná výslovná dohoda, je rozhodným právem obvykle právo země, která poskytuje charakteristické plnění, tj. prodávající nebo dodavatel a příslušné jsou obvykle soudy státu, na jehož území byla smlouva uzavřena. Kromě toho může být česká společnost zapojena do řízení před francouzskými soudy i v případě, že má smlouvu s jinou českou společností, a to i v případě, že se smlouva řídí českým právem a příslušnými soudy jsou soudy České republiky. Je tomu tak například v situaci, kdy se tyto dvě české společnosti účastní v řetězci dodávek s jednou ze stran nebo konečným zákazníkem, kterým je francouzská společnost.

Například pokud je česká společnost součástí řetězce subdodavatelů v logistice, kdy je konečným zákazníkem a / nebo pojišťovnou francouzská společnost, je pravděpodobné, že jakmile vyvstane spor ze smlouvy kvůli problémům s dodáním (např. samotná přeprava a následný nárok na náhradu škody), bude česká společnost zapojena do soudních řízení před francouzskými soudy jen proto, že francouzský právní systém je typický pro nároky na náhradu škody vůči všem stranám řetězce (tzv. appel en garantie).

V tomto krátkém úvodu do francouzského soudního řízení se zaměříme na situace, které se mohou dotknout i českých společností.

1) Zahájení řízení před francouzským soudem a doručení žaloby české společnosti

O své účasti ve francouzském soudním řízení se česká společnost obvykle dozví, jakmile je této společnosti doručena žaloba. Doručování dokumentů se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007. Návrh by měl být doprovázen překladem do českého jazyka, pokud překlad chybí a zúčastněná společnost cizímu jazyku nerozumí, může doručení žaloby odmítnout.

2) Struktura francouzského soudního systému s ohledem na soukromoprávní a obchodněprávní spory

a. Řízení v prvním stupni

Pro účely tohoto článku se omezíme na soukromoprávní a obchodněprávní spory. V prvním stupni

řízení mají být takové spory řešeny okresními občanskoprávními soudy (tribunaux d'instance a tribunaux de grande instance). Tribunaux de grande instance mají všeobecnou pravomoc v soukromoprávních sporech, pokud sporná částka dosahuje více než 10 000 EUR a pokud není spor výslovně svěřen jinému soudu. Co se týče sporů mezi podnikateli, úvěrovými institucemi a obchodními společnostmi a spory o obchodní listiny (např. cizí a vlastní směnky) mají v prvním stupni řízení zvláštní pravomoc obchodními soudy (tribunaux de commerce). Soudci obchodněprávních soudů se zvláštní pravomocí nejsou kariérní soudci, ale jsou voleni členy obchodní komory.

b. Odvolání a kasace

Strana, která nesouhlasí s rozsudkem vydaným občanskoprávním či obchodněprávním soudem, může podat odvolání k příslušnému Odvolacímu soudu (Cours d'appel) ve lhůtě jednoho měsíce od oznámení rozhodnutí. Řízení před francouzskými odvolacími soudy je v podstatě novým řízením, protože rozhodnutí soudu v prvním stupni může být napadeno jak pro vady skutkové, tak i právní. Před odvolacím soudem se veškeré důkazy zpravidla provádí znovu. Odvolání má obecně suspenzivní účinek. S výjimkou předběžně vykonatelných rozhodnutí a rozhodnutí ve zkráceném řízení (référé) se tedy rozhodnutí nestane vykonatelným, dokud neskončí odvolacího řízení.

Rozhodnutí odvolacích soudů může být dále napadeno před francouzským nejvyšším soudem (Cour de cassation) ve dvouměsíční lhůtě od oznámení rozhodnutí Odvolacího soudu, a to pouze pro právní vady. Dovolání k francouzskému nejvyššímu soudu nemá suspenzivní účinek, takže se rozhodnutí Odvolacího soudu stává vykonatelným již jeho oznámením stranám.

Výše zmíněné lhůty k podání odvolání k odvolacímu soudu a k francouzskému nejvyššímu soudu se prodlužují na dva měsíce, jestliže strana, které se doručuje, má bydliště, sídlo nebo hlavní provozovnu v zahraničí.

c. Zastoupení v řízení

Před obchodněprávními soudy a tribunaux d'instance mohou být strany zastoupeny jakoukoliv osobou dle jejich výběru nebo zůstat nezastoupeny. Zastoupení advokátem je povinné pouze před tribunaux de grande instance, Odvolacími soudy a francouzským nejvyšším soudem.

V případě povinného zastoupení musí být advokát zapsán u francouzské advokátní komory v obvodu soudu, před kterým se dané řízení koná. V praxi jsou strany často zastoupeny svým advokátem, který dává pokyny druhému advokátovi z obvodu podle místní příslušnosti případu, který jedná jako jeho zmocněnec. Tento zmocněnec splňující podmínku sídla v místě soudu je oficiálním zástupcem pro účely administrativních úkolů spojených s řízením.

3) Základní fáze francouzského obchodněprávního řízení

a. Zahájení řízení

Před zahájením soudního řízení zašle žalobce protistraně oficiální výzvu (mise en demeure) k zaplacení dluhu nebo jinému opatření pro předejití soudnímu řízení. Pokud protistrana nepodnikne požadované kroky směřující ke snaze o dosažení smírného řešení, může stranám sporu soudce navrhnout, aby se o smírné řešení pokusily.

Řízení začíná doručením žaloby (assignation) žalované straně. Žaloba vymezí předmět a základ sporu a musí být doručena soudním doručovatelem (huissier) na adresu bydliště/sídla žalovaného nebo

jeho hlavní provozovny. Ověřená kopie doručené žaloby je poté předána soudu.

b. Řízení před soudem

Podaná žaloba je přidělena dozorujícímu soudci (juge de la mise en état u okresních soudů, conseiller de la mise en état u Odvolacího soudu nebo juge rapporteur u obchodněprávních soudů), který dozoruje výměnu vyjádření účastníků a podkladových dokumentů (conclusions a conclusions en réponse). Neexistuje žádné omezení ohledně počtu vyjádření nebo lhůty pro taková podání. Aby se zabránilo zdlouhavým soudním řízením, jsou mezi soudy a advokátními komorami často uzavírány dohody, kterými je délka řízení a počet vyměněných podání regulována. V případě řízení s povinným zastoupením určuje dozorující soudce konečné datum, po kterém nebudou žádná další podání přípustná. Takto rozhodne, až když má za to, že veškeré relevantní argumenty již byly sděleny. Určení konečného data je zcela na volném uvážení dozorujícího soudce a může být na žádost odloženo.

c. Znalecké posudky

Znalci jsou ustanovováni soudem buďto na žádost strany (demande d'expertise) nebo z rozhodnutí soudce. Ustanoveni mohou být pouze znalci zapsaní v úředním seznamu znalců potvrzeném soudem. Znalecké šetření začíná po zaplacení poplatků na odměnu znalce. Tyto jsou obvykle hrazeny žalobcem. Znalec poté vyzve účastníky k prvnímu setkání, aby strany předložily svá stanoviska a relevantní dokumenty. Následně znalec přistoupí k vyšetřování v souladu s pokyny uvedenými v pověření soudem. Pokud tak znalec rozhodne, mohou se konat i další setkání. Proces znaleckého posuzování se podobá krátkému řízení, kdy znalec uvědomí strany a vyzve je k doplnění příslušných dokumentů nebo poskytnutí součinnosti při vyšetřování. Následně znalec vydá návrh posudku (pré-rapport) určený pouze stranám, které mohou ve znalcem stanovené lhůtě předložit svá vyjádření a komentáře. Teprve následně znalec předloží finální posudek soudci a stranám.

Pokud je znalec ustanoven na žádost, musí žadatel zpravidla uhradit náklady na znalecký posudek, a to při jeho ustanovení. Rozhodnutí, kdo ponese finální náklady znaleckého posudku, je učiněno spolu s konečným rozhodnutím ve věci.

Při jmenování znalce udělí soud znalci lhůtu, do které má svůj znalecký posudek předložit. V komplikovaných případech může znalec požádat soud o prodloužení lhůty. Vyhotovení znaleckého posudku tak může trvat i několik let a zpravidla jde o zdlouhavý a nákladný proces.

d. Vydání rozhodnutí

Jakmile je řízení (resp. výměna vyjádření a důkazů) uzavřena, určí dozorující soudce datum jednání před soudem. Konečné rozhodnutí se následně vyhotovuje písemně, zpravidla ve lhůtě 1-3 měsíců. Rozhodnutí musí být řádně oznámeno neúspěšné straně prostřednictvím soudního doručovatele. Dnem takového oznámení počíná běžet lhůta k podání odvolání. V případě předběžně vykonatelných rozhodnutí (v prvostupňových řízeních) a v případě rozhodnutí odvolacího soudu jsou tato rozhodnutí dnem doručení vykonatelná.

4) Zvláštní žaloby podle francouzského práva

Francouzské právo upravuje zvláštní typy žalob, které mohou být uplatněny ve sporech mezi objednatelem, dodavatelem a subdodavatelem.

a. Přímá žaloba subdodavatele proti objednateli

Subdodavatel může využít tzv. přímé žaloby (action directe) v případě nezaplacení faktury hlavním dodavatelem. Na základě francouzské úpravy subdodavatelství může subdodavatel podat přímou žalobu na plnění proti objednateli a uspokojit tak svou pohledávku, neučinil-li tak sám hlavní dodavatel. Aby této možnosti mohl využít, musí objednatel subdodavatele akceptovat a schválit platební podmínky. Podle francouzské judikatury může být akceptace subdodavatele a schválení platebních podmínek provedena i implicitně. Vyjádření objednatele ohledně jeho vůle akceptovat subdodavatele však musí být jednoznačné.

Před podáním přímé žaloby musí subdodavatel poslat formální výzvu (vždy doporučeným dopisem s potvrzením o doručení) hlavnímu dodavatel, aby zaplatil dlužné částky podle subdodavatelské smlouvy. Kopii této formální výzvy zašle subdodavatel i objednateli. V případě, že dodavatel dlužnou částku neuhradí ani do konce měsíční lhůty od doručení výzvy, může subdodavatel podat žalobu přímo proti objednateli.

b. Povolání za ručitele (appel en garantie)

V případě, že žalovaný usoudí, že by za něj měla ručit třetí strana (ručitel, spoludlužník či poddlužník), může žalovaný tuto třetí osobu povolat do řízení. Toto povolání za ručitele (appel en garantie) je v zásadě podobné běžné žalobě. Povolávající strana doručí výzvu ručiteli, který dosud stranou řízení nebyl. Ručitel tímto vstupuje do řízení a stává se jednou z (žalovaných) stran.

Povolání za ručitele není jedinou možností žalovaného, jak se domoci náhrady vůči osobě, která předmět sporu zavinila. Může tak učinit i v samostatném řízení o uplatnění regresního nároku ("action récursoire").

Strana, která povolala ručitele k připojení se k řízení, může požádat soud, aby zamítla žalobu vůči tomuto žalovanému (povolávajícímu) a místo něj odsoudila (povolného) ručitele.

Konečné rozhodnutí mířící proti ručiteli však může být nadále vynucováno i proti straně, která ručitele povolala, a to za podmínky, že jí bylo řádně oznámeno.

c. Regresní nárok (action récursoire)

Regresní nárok uplatňuje osoba, která musela zcela nebo částečně plnit závazek, ke kterému byl povinen jiný. Uplatňuje se proti skutečnému dlužníkovi nebo spoludlužníkovi za účelem získání plnění, ke kterému byl povinen. V takovém případě zahajuje osoba, která vyzývá svého poddlužníka k plnění, nové řízení. Předmět tohoto nového řízení je omezen na právní poměr mezi žalobcem a poddlužníkem (skutečným dlužníkem nebo spoludlužníkem).

Barbora Urbancová
PETERKA & PARTNERS

Tereza Haasová
PETERKA & PARTNERS

Catherine Leclercq
Armand Avocats

Karlovo náměstí 671/24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 246 085 300

Fax: +420 246 085 370

e-mail: office@peterkapartners.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)